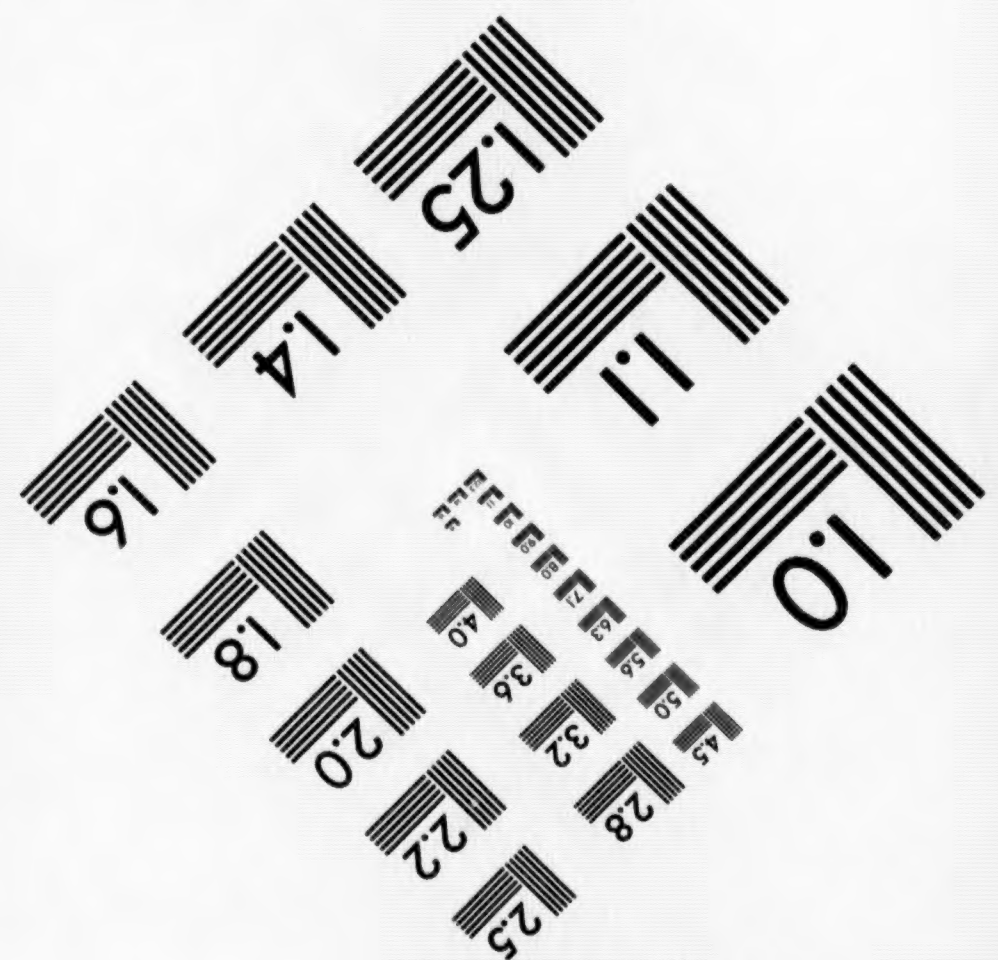
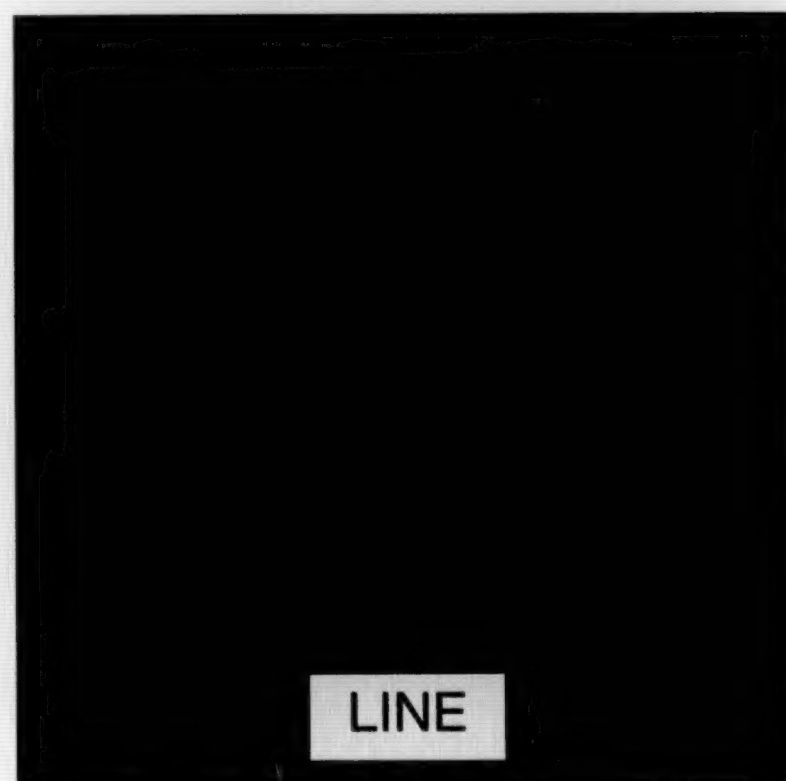
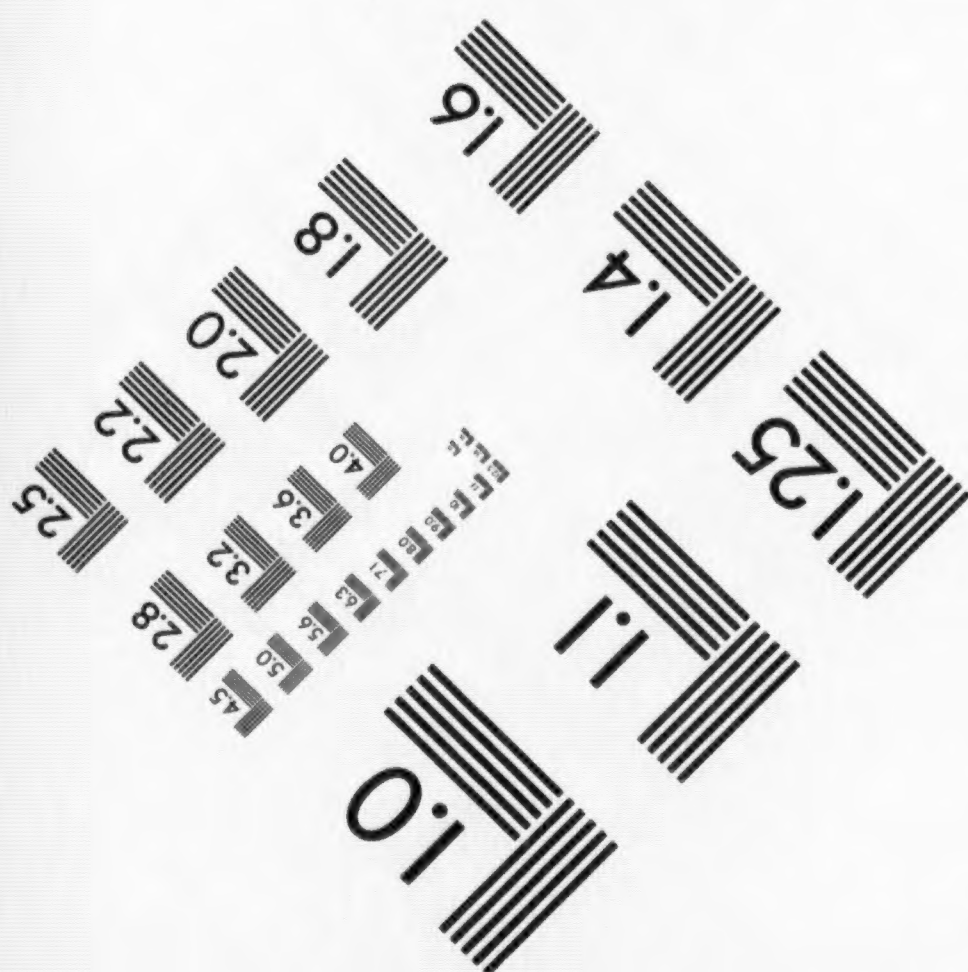
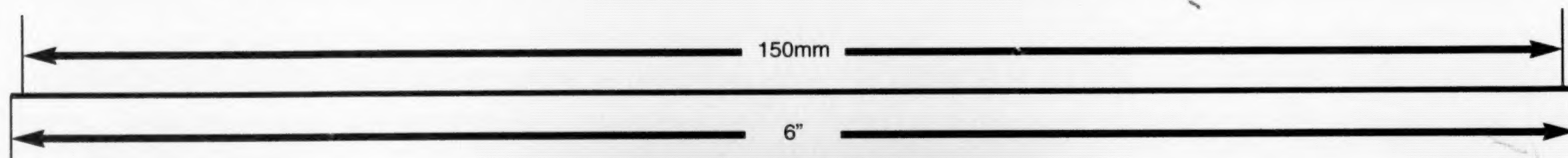
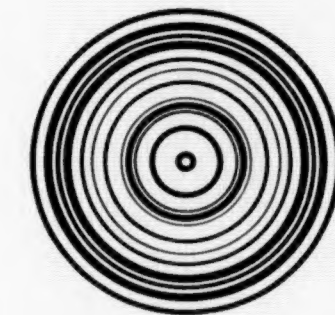
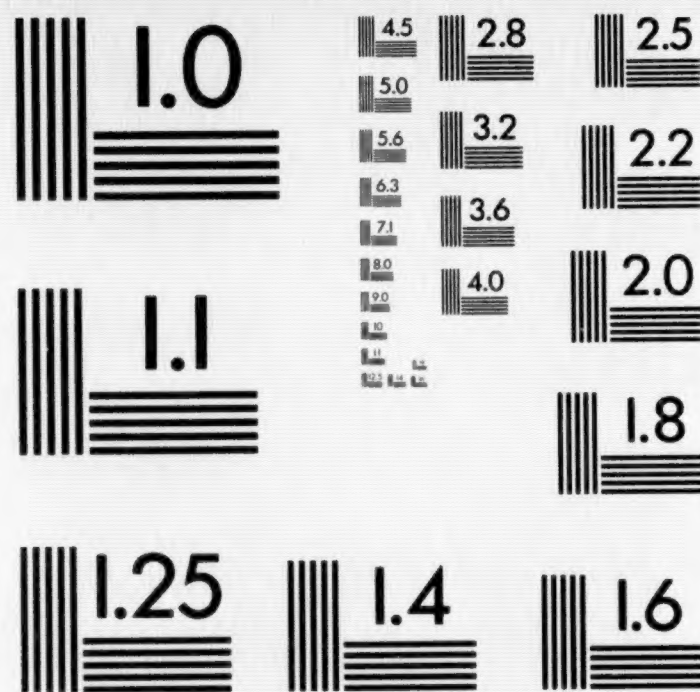
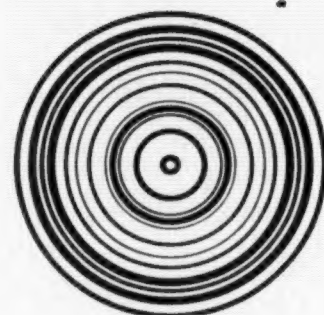
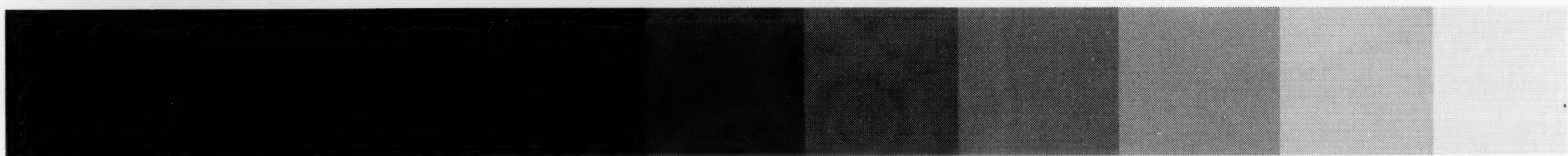
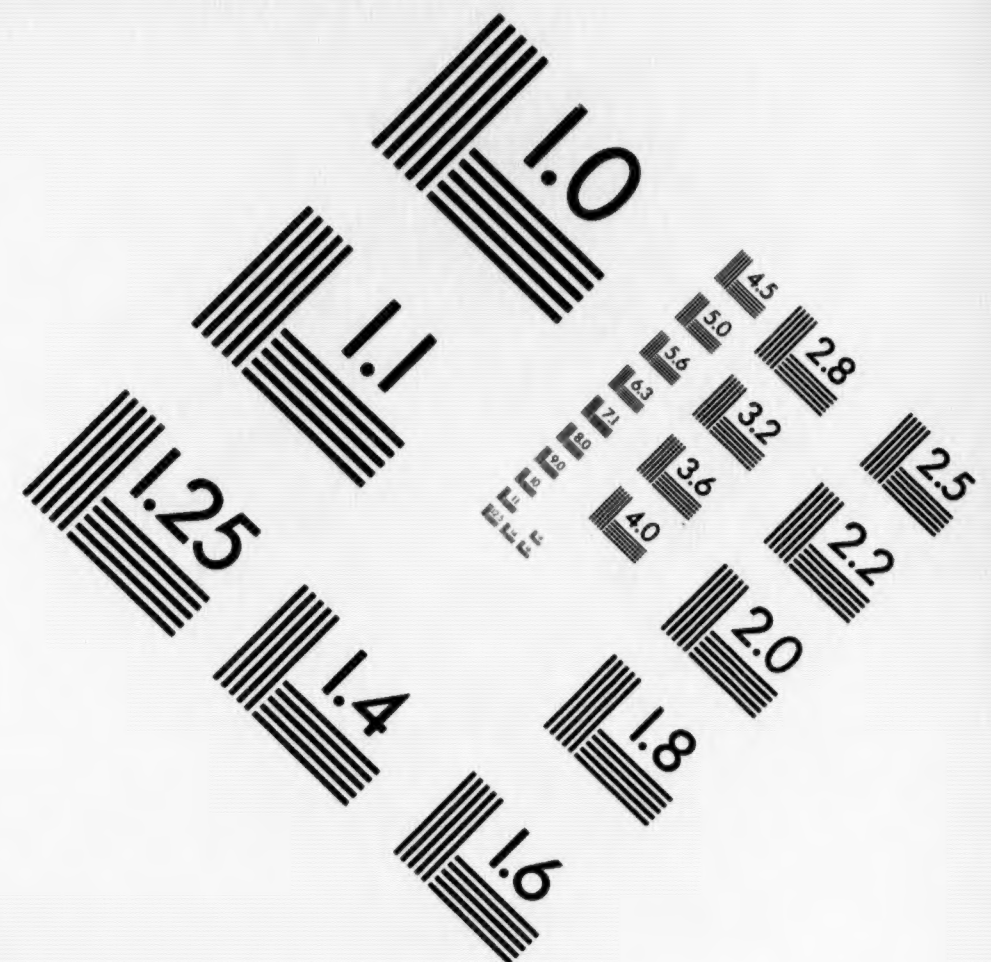
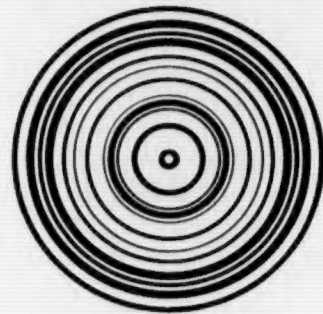
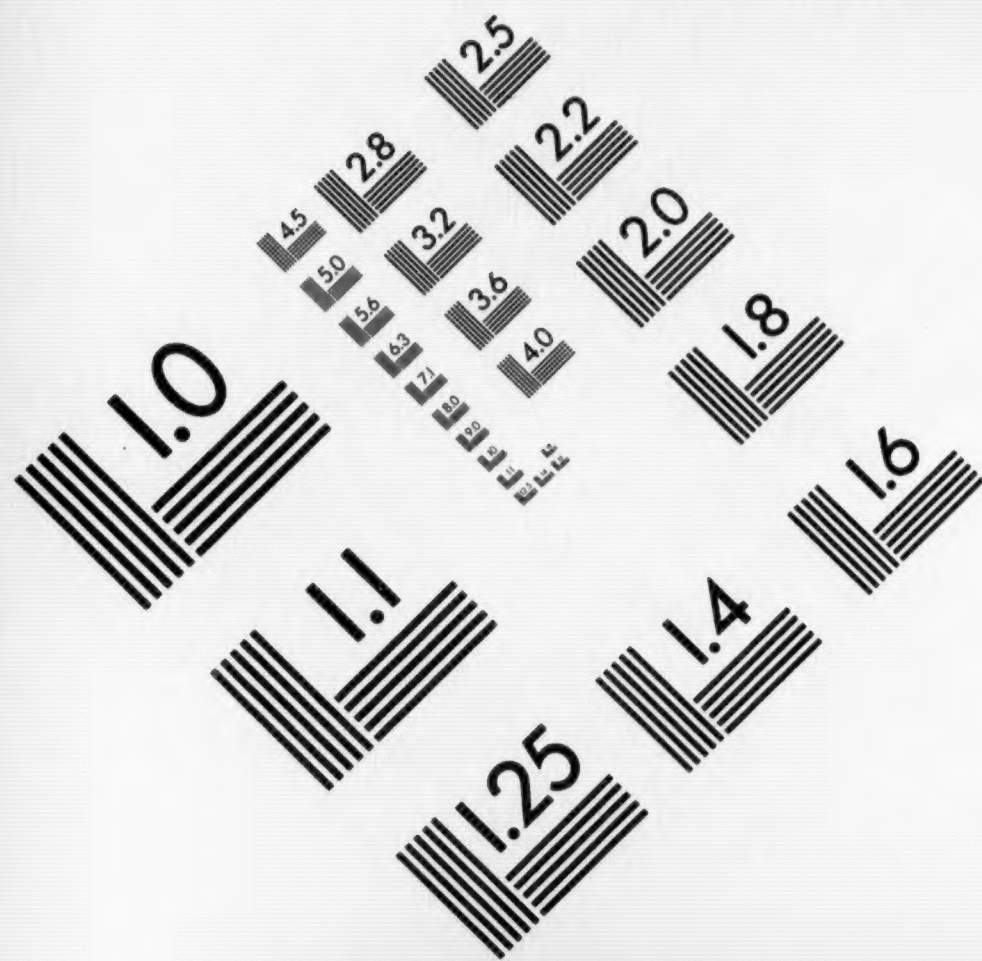

START

CONTROL TEST TARGET for Kodak Quality Monitoring

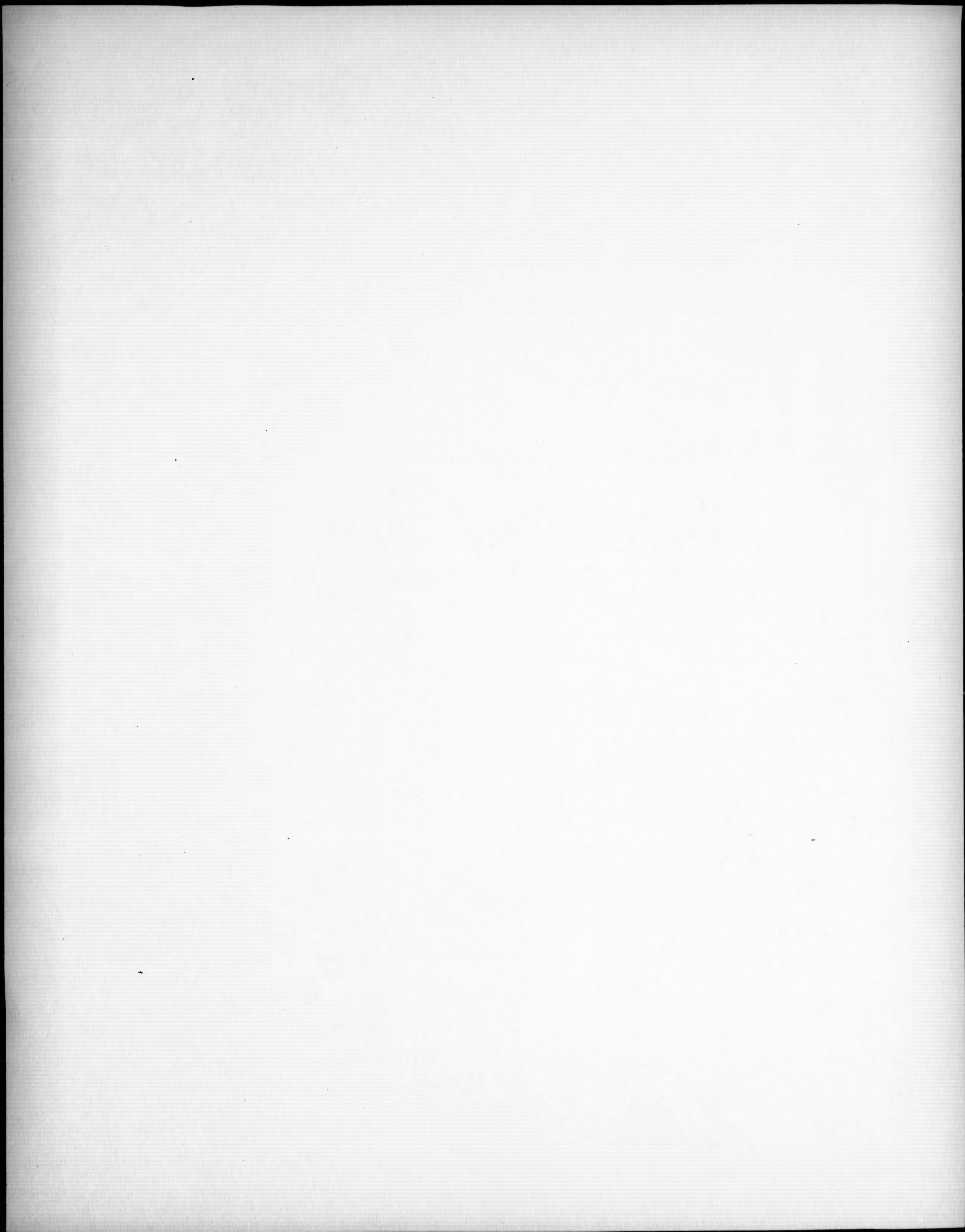
Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz
Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww

Note: This target is intended for routine quality control checking and uniformity.
It is not to be used for certification of meeting any ANSI or ISO Standards for image quality requirements.
Note: To record background density, use a blank sheet of white paper.

Document Imaging
EASTMAN KODAK COMPANY
Rochester, New York 14650
1-800-232-8811

DOCUMENT
IMAGING

Microfilmed 2004
By the
Center for Jewish History

For
YIVO Institute
For Jewish Research

NEW YORK, NY

Reproduction may not be made
without permission.

YIDDISH DRAMA

PRESERVATION

PROJECT

YIVO
LIBRARY

REEL

Y-2004-1888.15

Heijermans, Herman.

Der eybiger Yud :

**"Ahshur" : lebens-bild fun
di Yuden in Rusland, in
eyn akt.**

Varsha, [1907].

BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET
YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

Master negative Storage Number Y-2004- 1888.15

Heijermans, Herman, 1864-1924.

Der eybiger Yud : "Ahshur" : lebens-bild fun di Yuden in Rusland, in eyn akt.

Varsha : druk N. Starovolski, 667 [1907]

19 p.

1. Ahasver. 2. Dutch drama--Translations into Yiddish.—lcsh.
I. Kohen, A. J. II. Poland-Warsaw

ID : NXYH01-B2767
CALL #: /3892

CC: 9114 DCF: [HBR]

Reduction ratio X 10.0

מאדערנע ליטעראטור

הערמאן היינערימאנא

דער אייביגער יוד

אחשור

לעבענס-בילד פון די יודען אין רוסלאנד
אין איין אקט.

איבערזעצט

א. י. פהן

פערלאג „יבנה“

ווארשא

דרוק נ. סטאראוואלסקי, געגנשא 18

תרס"ז

ВѢЧНЫЙ ЕВРЕЙ или АХАСВЕРЬ

Соч. Германа Геерманса

Изд. „ЯВНЕ“

Варшава 1907.

Типографія Н. Старовольскаго Гусья 18.

די פערזאנען:

משה באראליק : א ייד פון א יאהר 48

די מוטער : אין די זעלבע יאהרען

פערטרושקא : זייער ווען 22 יאהר

די פאפּע :

קאשא : א קריסטליכע דינסט

פערטראו : א פויער

באמיושקא : א גלח

קאזאקענאמאן :

קאזאקען :

די סצינע קומט פאר מיט אייניגע יאהר צוריק אין
א דארף ביי ניושני-גאוואראד.

וועגען שמעלען „דעם אייביגען יוד“ אויף דער יודישער

סצענע זיך צו ווענדען צום הערויסגעבער

издательство „Явне“ Варшава

דער איבערזעצער

א שטייג פויער-שטובעל.

אין הינטערנאנד פון דער סצענע וועהן זיך צוויי ליינע פיערקאנטינע
פערנסטער מיט צובראכענע שויבען. דורך זיי וועט זיך א שטארק
בעשנעטער וועג. א שטארקער ווינד מרייבט : דיין דעם שנעע אין
שטובעל דורך די פערנסטער-לעכער, פון הייזשען. רעכטס שמעהט
א גרויסער אויווען, שטארק אָנגעשמירט מיט גרויען קאלך. פֿונ'ם
אויבערסטען טייל פֿון אויווען ציהט זיך א ברייטער באַלקען צו דער
לינקע וואַנד. לינקס אין פֿאָרדערונג שמעהט א גרויסע באַנק, פֿאר
וועלכע עס שמעהט א שווערער האַלצענער טיש. צום מיט-טע-
הען עטליכע האַלצענע שטובלען. רעכטס און לינקס טהוירען.

ערשטע סצענע.

קאראליק, פערטראו, די מוטער, די באַבע
דערנאָך קאשא.

קאראליק זיצט אויף דער באַנק, האַלט אָנגעשפּאַרט זיין קאָפּ
אויף די הענט. אַנטקעגען איהם, פֿון דער צווייטער זייט טיש, זיצט
פערטראו. רעכטס אין פֿאָרדערנאנד איז זיך די מוטער עומק מיט'ן סאַמאַ-
וואַר. די באַבע ליגט אויפֿן אויווען. — קאראליק : א טיפּיטענער איד,
אַגעבוינענע גאָז, אַנעקנייטשט ברוינלעך פֿנים; שראָגט א הויטעל, וואָס בע-
דעקט זיינע לאנגע האָר; א לאנגע באָרד, גיט פֿערקעמט, אין א סך ערשער
ברוי. — די מוטער : א מאָגערע, א דאַרע יודינע, מיט שוואַרצע האָר,
א טיך איבער'ן קאָפּ. — די באַבע ! שנעע ווייסע האָר מיט א טיך אי-
בער'ן קאָפּ, אויסגעגלאַצטע אויווען; זעהר אַבגעלאָזען.

די מוטער: (פערצאנט). קאשא! קאשא!

קאשא: (קימט פאמעלעך אריין דורך די פהיר לינקס, שמעלט אוועק אויפ'ן ברעג אויוועק א פולעם גלאז מיט עהל, אין וועלכען עס שווימט ארום א ברענענדיג קנייטעל).

די מוטער: (צו קאשא'ן) מאך צו די לאדענס.

קאשא: (געהט אַב דורך די פהיר רעכטס. מען זעהט, ווי זי מאכט דרויסען צו די לאדענס).

קאראליק: איז עס דען שוין אזוי שפעט?

די מוטער: מען דארף דאך שוין מקבל שבת זיין...

קאראליק: איך בין עפעס אזוי אנגרוהיג... אנגרוהיג...

פערמאוו: די קאזאקען זענען דאך דא.

קאראליק: זי זענען צו שפעט געקומען... (ווייזט).

איך בין דאך אנגרוהיג...

פערמאוו: פארוואס? וואס איז דען?

קאראליק: פון געכטען אן איז ער אוועק... פון נעכט-

מען אן...

פערמאוו: פערשושקא?

קאראליק: (שאקעלט מיט'ן קאפ).

די מוטער: (מאכט פלוצלונג אקילאק). די רוצחים! די הינדר!

קאראליק: שטילער.

קאשא: (קימט אריין און פערמאכט די לאדענס פון אינעוועניג.

אלע הערען אויף צו רעדען).

די מוטער: (צו קאשא'ן) דערלאנגענדיג איהר דעם סאמאוואר).

העלף מיר גרייטען צום טיש! (זי געהט אב מיט קאשא'ן).

צווייטע סצענע.

די פריהערדיגע אהן די מוטער און קאשא.

קאראליק: וואלט ער גאר ווידער צוריק קומען! זינט

געכטען איז ער אוועק!... (אויסברעכענדיג אין א געשרוי). זי האבען

איהם דערהרגעט, אזוי ווי דעם טאטען (קלאפט אויפ'ן טיש), ווען

עס איז אזוי... (האלט זיך איין בעהאלט זיין קאפ אין די הענד).

פערמאוו: דו ביסט מנום. עה, עס איז נישט אזוי. קנייטער

האט איהם דא נישט געזעהן. קנייטער נישט!

קאראליק: (רעדענדיג ווי עפעס פאר זיך, האלט נאך אלץ דעם

קאפ אין זיינע הענד, ווי פערצווייפעלט). דו ביסט נישט אזא הונד ווי

די אנדערע... דו נישט!... דיר קאן איך דאך אלסדינג דער

צעהלען... זי האבען צוגעגנבעט מיין פערד... צוראבעוועט

מיין הויז!... דאס איז אבער גאר נישט! גאר נישט... דאס

קינד איז אבער מיין גאנץ לעבען... קוים האבען זי אויך איהם

פון מיר צוגענומען, איז אויס... אינגאנצען אויס!... עס רייסט

מיר דאס הארץ, עס איז מיר איצט עפעס אזוי שרעקליך באנג,

זי עס וואלט עפעס מורא'דיגעס דארפן געשעהן!...

פערמאוו: די קאזאקען זענען דאך דא.

קאראליק: יא! יא!... די קאזאקען זענען אויך געווען,

בשעת מען האט ביי איהר מאן (ווייזט אן אויף דער באבע'ן) די צונג

אויסגעשניטען און די אויגען אויסגעשטאכען... מיר איז אזוי

שרעקליך...

פערמאוו: (אנזוייזענדיג אויף דער באבע'ן). נאך אלץ?

(ווייזענדיג אויף זיין שטערן).

קאראליק: יא, יא.

פערמאוו: ביי אייך איז עפעס אזוי קאלט.

קאראליק: (קוקענדיג אויף די צובראכענע שויבען). עס איז

דאך קיין איין גאנצע שויב נישט!

די מוטער: (קימט אריין מיט קאשא'ן און הויכט אן גרייטען

צום טיש).

דריטע סצענע.

די פריהערדיגע, די מוטער, קאשא.

קאשא: (שמעלט אוועק אויפ'ן טיש צוויי קופערנע לייכטערס מיט

ברענענדיגע ליכט. אויפ'ן טיש לעגט זי ארויף א בוגטעס טישטוך, זיינע

בלים, ציגערנע מעלערן און שיסלען, אגאייפגעפענטע פלאש וויין, ברויט,
א וואלץ-מעסטעל א. ז. וו.)

די מוטער: (שמרענג) הויב שוין אן טראכטען וועגען
שבת!

קאראליק: יא... איך געה הבף זיך אייננוואשען יעד בלייבט
זייען אהן מיט.

די מוטער: (זיך אנטפארענדיג אן טיש). וואל איך גריממען
דעם טיש פאר דריי אדער פאר פיער? (ארגע איז שטיל).
קאראליק: וואס מ'זאגט? ..

די מוטער: פאר דריי אדער פאר פיער?
קאראליק: (בעשטימט) פאר פיער!
די מוטער: (שמרענג) ער וועט מעהר נישט קומען.
קאראליק: ווי? וואס זאגסטו?

די מוטער: ער איז אוועק... ער איז אוועק, ווי א פחדן...
(צו פעסדאווין). ער איז אוועקגעלאפען. אוועק פון זיינע עלטערן!..
פארגעסמערן, בשעת זי האבען געווארפען שטיינער, בשעת
זי האבען געשרויעגען ווי משוגעים: "שלעפט זי ארויס, דער-
הרגעט זי, די יודען!"—דעמאלט איז ער זיך דא געוועסען און
האט זיך אריהר נישט דערלאנגט... און געכמען איז ער מיט
אכאל אוועק. אוועק, די פערשטעקסט?

קאראליק: (קלאפענדיג מיט'ן קלאק אן טיש). שטיל, זאג איך
דיר, שווייג!... זאגסט ליגען!

די מוטער: גוט... גוט... איך טראכט נאך...
קאראליק: זעהסטו, ער קאן זיין טויט... א פחדן קיין
סאל נישט! נאן, קיין פחדן נישט!.. וואל ער בעסער דער הרגעט
ווערען! (פויער).

די באבע: (רעדט מיט א הויזערענער, געבראכענער שטימע).
דרייסען איז א ווינד!.. א ווינד! (אגריהערענדיג מיט'ן פונגער דאס
ליכט, וואס שמעקט ביי איהר). ליכט! א שעה ליכט!
קאשא: (לאכט פאר זיך).

די מוטער: (צו קאשא'ן). לאך נישט. געה ארויס!

קאשא: (געהט אָב).

(פויער. מען הערט דרויסען דעם ווינד וואָיענדיג).

פעטראו: (זיך אויפהויבענדיג). איך וועל שוין געהן.

קאראליק: געה געזונד!

פעטראו: אויף וועדערזעהן! (עפענענדיג די טהור). גאט,

וואס פאר א וועטער! (קנעפעלט זיך צו זיין ראק) אויף וועדערזעהן!

קאראליק: אויף וועדערזעהן.

פעטראו: (געהט אָב).

פיערמע סצענע.

די פריהערדיגע אהן קאשא און פעטראו.

די מוטער: (געלאפענער). הויב שוין אן מקבל שבת צו זיין.

קאראליק: (זיך אויפהויבענדיג). יא. איך געה זיך אייננוואשען

(בלייבט שטעהען ביי דער לינקער טהור, גאנץ שטיל). דעם לעצטן

פרייטאג זענען מיר געווען אלע צוזאמען... שבת דארף יעדער

זיין אין דער היים. (געהט אָב).

פינפטע סצענע.

די באבע, די מוטער, פון דרויסען הערט זיך א גרויסער שטורם.

די באבע: (לאכענדיג קינדיש). איך... ליכט... אויסלעשען!..

די מוטער: (רייסט אויף ניד ארויס דאס ליכט פון איהר האנד

און שמעלט עס אוועק עטוואס ווייטער). לאז דאך, מוטער, לאז דאך.

די באבע: (הויזערענדיג). דרויסען איז נאכט... שטורם...

די מוטער: לאז נאך!.. קום צום טיש!

די באבע: איך, נאן! איך... נישט עסען! — ווינד... שעה...

האָרד ווינד... (לאנגזאם). אַדוּנְי!... אַדוּנְי! (מען קלאפט דרויסען).

די מוטער: (דערשרעקט זיך און עפענט אויף די טהור).

באטיושקא: (קומט אריין).

זע'ס טע סצענע.

די פריהערד גע, באטייזשקא.

באטייזשקא: (א ברייט ברוין פנים, אָנגעשבור'ס; זיינע אויגען בלאָנדשען ארום, זיינע הענד ציטערן). עס שטורמט.

די כוּט ר: (מיט מורא). יא! יא!

באטייזשקא: א צפון-ווינד!

די כוּטער: יא! יא!

באטייזש-א: איך האָב געוואלט א ביסעל זיך אַברוהען... (ועצט זיך). דריי ווערסט בון איך איצט געלאָפֿען. אוואַנאָוו איז מוים... עס איז שרעקליך גיך צוגעגאנגען... מען האָט איהם דערשטיקט... עס איז א טייוועלשער וועטער. איך בין שווער נישט בלינד געוואָרען פֿון ווינד... (זיך אַרומקוקענדיג), דאָ איז דאָך אַנאַמט'ר חורבן, נו, דאָס איז אייער אייגענע שולד!.. וואָלט איהר זיך גע'שמד'ט—

די כוּטער: (ארויפֿמאלענדיג איהם האַסטיג אין זיינע רעד). הויב זשע נישט אָן וויעדער דערפֿון. בעסער וועלען מיר זיך לאָזען פֿערשטיינגען...

באטייזשקא: נאָריש! זעהר נאָריש! דער צאר וויל עס דאָך. די כוּטער: מיר זענען געבוירען געוואָרען יודען, מיר ווילען שטארבען יודען. אָן דעם האָבען זיך אונזערע עלטערן גע-האלטען... אזוי וויל גאָט... און אָן דעם וועלען זיך אויך די קינדער האַלטען...

באטייזשקא: הם! (איראניש) די קינדער!

די כוּטער: איצט זי רודהג... שוין גענוג געהערט דינע רעד... עס איז איצט שבת... וויססטו עפעס קיין בעסערס נישט, געה דיר בעסער אוועק פֿון דאָנען!

באטייזשקא: זי האָבען שווער די פֿענסטער נישט אויסגע-וואָרפֿען און דו ביסט שוין ווידער אזוי יחסן'דיג... פֿערלאָז זיך

נישט אזוי שטארק אויף די קאָואַקען! עס איז פֿערקעהרט!.. נאָריש, זעהר נאָריש!

די כוּטער: איך וועל דיר עפעס זאָגען... אָט דיר! דו ביסט א גלח... וואָלטען מיר געהאט אזוינע רבנים, ווי דו, בנאמנות, ווי איך וואָלט בעסער געוואָרען א געצענדיגערקע.

באטייזשקא: (אויפֿגעבראָט, פֿעראַכטענדיג). יודענע!

די כוּטער: יודענע! יא, א דאנק גאָט, איך בין א יודע-נע! אלץ בעסער פֿון דיר, באטייזשקא, באטייזשקא! באטייזשקא! הא הא! ביי פֿעטראָוו'ס טאטע'ן האָסטו פֿון בעט געלד אַרויסגע-גנב'ט... דאָס האָסטו, דו! פֿעטראָוו האָט עס דערצעהלט, אָט דאָ ביי אונז אין שטוב, דו ביסט א גנב!.. דו ביסט א שבור! דו שטייגסט פֿון בראַנפֿען! מיט דער פֿערשבור'טער צורה ביסטו אַקאַרשט געשטאַנען פֿאַר אוואַנאָוו'ס טויטען בעט, דו האָסט געלעסטיגט גאָט, גאָט! דו, וואָס ווייסט נישט וואָס עס איז גאָט און ווער עס איז גאָט! דו חצוף, הונד, וואָס האָט אָנגערירט די פּויער'ים, צו רציחות און רויבער'יען. דו ביסט א רוצח, יא דו! (ווייזענדיג אויף דער באַבע'ן) אָט איהר האָט איהר אויך גע-מאַכט... פֿאַר משוגע... נו, איצט וויססטו שוין, פֿאַרוואָס איך וואָלט בעסער די צונג זיך אָפּגעביסען, איידער אייער גאָט צו דינענען, אייער גאָט, וואָס...

באטייזשקא: (ווילד, האַסטיג). וויססטו, ווער עס האָט זיך גע'שמד'ט? ווער?

די כוּטער: (פלוצלונג זיך דערשרעקענדיג) א גאָט!

באטייזשקא: ער!

די כוּטער: זאָגסט ליגען!

באטייזשקא: ער, ער!

די כוּטער: זאָגסט ליגען, זאָגסט ליגען!

באטייזשקא: (גערייזט) פֿרעג איהם אלץ!

די כוּטער: (אנידערפֿאלענדיג אויף א שטוהל סאַט), איצט איז

אלץ אויס!

באמיושקא: (לויט) צוליב דעם בין איך אהער געקומען.
אט טאק! צוליב דעם! איך אלץ האב עס דיר געוואלט אנזאגען.
ווייל...

די מוטער: שטילער, שטילער!
באמיושקא: (לאכט גראב). איצט איז שוין דיין פעטער,
דיין פעטרושקא, אונזער א ברודער!...
די מוטער: (זיך בעטענדיג). באמיושקא!... ווען ער וועט
עס דערהערן...

באמיושקא: איצט וויססטו עס, איצט קאן איך געהן...
אבער דו הערסט נאך פון מיר... גרויס דעם יודען! (געהט אב).
די מוטער: (וויצט שטילערהייט אויף א שטוהל און וויינט, דרויסען
וואָיט דער ווינד).

די באבע: שענער ווינד!... אדוני!... אדוני!...
די מוטער: (הויבט זיך לאנגזאם אויף, האַרעט אַ רגע ביים
פּענסטער, וועט זיך דערנאָך ביים טיש, דומפּף, נידער געשלאָגען. געהט
נאָך אַ מאָל צו צום פּענסטער, האַרעט זיך איין שרעקענדיג, קומט צוריק
צום טיש און ברעכט אַ ס'אין אַ שטאַרקען געוויין).

פעטרושקא: (א בלאסער, א הייכער יונגערמאן מיט א באקען-
באָרד, ער בלויבט שמעקן, אויפגערענט און וואגט ניט צו שמערן דער
מוטער. צום סוף דערזעהט זי איהם און קוקט איהם אָן ווילד).

זיבעטע סצענע .

די מוטער, די באבע, פעטרושקא.

די מוטער: דו!
פעטרושקא: יא, מוטער, איך!
די מוטער: (זיך אנטפארענדיג אויפ'ן טיש). דו קומסט א יוד
אָדער א...

פעטרושקא: (אויסגערענט), שטיל! שטיל!... פֿרעג ניט!
איך וואָלט משוגע געוואָרען... אראב פֿון זינען!... פֿרעג ניט,
אום גאָטס ווילען איצט ניט!...

די מוטער: דאָרט איז דו? מהיר!
פעטרושקא: גאָט!... אזוי ניט!... הער מיך פֿריהער
אויס... הער נאָך.

די מוטער: ביסטו נאָך... א יוד?
פעטרושקא: ניין!
די מוטער: עלענדער!
פעטרושקא: (פֿאלט אנדער אויף א שטוהל ביים שבת-טיש
אנטקעגען דער מוטער)... וועה מוטער...

די מוטער: (הארט) שמעה-אויף!
פעטרושקא: וואָס?
די מוטער: שמעה-אויף! דאָ איז מעהר פֿאַר דיר קיין
אַרם ניטאָ!... דאָס איז אונזער ער מיט...

פעטרושקא: (שמעהט-אויף אַ נידערגעשלאָגענער אין וועט זיך
אנדער אויפ'ן קאנט פֿון איינזען. אקורצע צייט איז שטיל, דרויסען הערט
זיך אַ שטאַרקער שטורם)

פעטרושקא: (הויבט אָן וועהר האַסטיג און אויפגערעגט דער-
צעהלען)... איך בין געווען געלאָפֿען... זיי האָבען מיך דער-
וועהן... זיי האָבען מיר נאָכגעיאָגט... אלע צוזאמען... אקוראט
ווי נאָך אַ ווילדע תּיה... זיי האָבען מיר נאָכגעוואָרפֿען מיט
שטיינער... (ווייזט אויף זיין קאָפּ) אָט דאָ האָט מיר איינס גע-
טראָפֿען... איך בין געלאָפֿען ווי אַ וואָלף, וועלכען עס לויפֿען
נאָך הינד... מיר האָט זיך געדוּכט, אז איך ווער דערשטויקט...
אז איך ווער דערשטויקט!... (פּויע) נו, ביסטו אין בעס אויף מיר,
מאמע... נו, איצט בין איך אקרוסט... (וילד) איך האָב אנדערש
ניט געקאָגט!... איך בין געקומען אין שטאָרט... דאָ איז געווען
אַ קירכע פֿון איהר האָט אַרויסגעשטויכען געזאָגט... דאָרט האָט
שלוס געהערשט... און איך האָב אַטראַכט געגעבען ווי אַנעפֿי-
ניגטער... גאָט בלייבט דאָך תּמיד גאָט, וואו מען וואָלט צו איהם
ניט מתפלל זיין, דאָ אָדער דאָרט!... (פּויע) אַ גאָט, וואָ
מיר דאָך עפֿעס, רעד צו מיר!...

די מוטער: (קוים וואס זי רעדט) נו, אינצט ביסטו פאר
אונז אפגעשטארבען. (העפטיג) געה וואס גילער פון דאנען,
ווארט נישט דער פאטער וואל קומען... איך וואלט בעסער
שטארבען, אידער איהם עס צו זאגען... (שטילערהייט) לאז
אונז אינצט נאך אליין... אינצט זענען מיר שוין גאנץ זילער... אין
דארף זענען פארהאן סאלדאטען... מעהר ווי אונזער שטיקעל
לעבען האבען זיי ביי אונז נישט וואס צו נעהמען...
פעטרושקא: (אויפשטעהנדיג) וואל גאט שומר ומציל זיין,
מוטער.

די מוטער: ווען ער וואל דאס הערן! —
פעטרושקא: האסטו מיר גאר נישט וואס צו זאגען?..
דריסען איז אטייזעלשער וועטער... איך האב מורא ארויס-
צוגעהן.

די מוטער: צו זאגען?.. נין! איך — — — איך רע-
כען... אינצט איז שוין אלץ אויס!.. אינצט געה! ער וועט אפשר
גלויבען, אז דו ביסט טויט... נו, ער וועט אביסעל טרויערן...
(העפטיג). אינצט געה אוועק... לפחות וואל ער נישט וויסען, אז דו
ביסט אזא עלענדער...

פעטרושקא: גייעב מיר דין האנד, מוטער!

די מוטער: נין!

פעטרושקא: איך בעט דיר... איך בעט...

די מוטער: נין! נין!

קאראליק: (קומט אריין אין שבת'דיגע סלבושים. ער בלייבט א

רגע שטעהן ביי דער טהיר איבערראשט).

אכטע סצענע.

די פריהערדיגע. קאראליק. דערנאך קאשא.

קאראליק: ביסטו עס?.. ביסטו עס?.. (פליהט צו איהם צו זאגן
נעהמט איהם ארום)... מין קינד!.. מין קינד!.. ביסטו דען וויעדער
דא? (פרעהליך). ליעבהארציגער גאט, ווי פרעה איך מיר!..

אינצט איז שוין אלץ וויעדער גוט!.. באבע, אט האסטו איהם
וויעדער... (צו ויין פרוי). נו, אינצט זעהסטו שוין... מיר האט זיך
גערוכט, אז מיר איהם האט געטראפען עפעס אנאומגליק...
גוטער גאט, וואס פאר א געבענשטער שבת! (ער זעצט פעטרושקאן
אזוועק אויף א שטוהל)... דערצעהל מיר אויף גיך... וואו ביסטו
געווען?.. מיר זענען אויסגעשטאנען שרעק פון דיר, שרעקליך!
וואו ביסטו דאך געווען?..

פעטרושקא: (ווייל ענטפערן, שווייגט אבער).

די מוטער: ער איז געווען געגאנגען אין שטאדט, כדי
צו ברענגען סאלדאטען אונז צוהילף.

פעטרושקא: (קומט אויף דער מוטער) יא... יא...!

קאראליק: (צו דער מוטער). זעהסטו!.. זעהסטו!.. גאט, ווי
דאנק איך דיר אינצט!.. אינצט איז אלץ וויעדער גוט!.. וואס
זעהסטו אזוי בלאס אויס, מין קינד?.. האסט, מסתמא נישט
געגעסען, וואס? מוטער, גרייט אויף גיך צום טיש... אינצט בין
איך אזוי פרעהליך...

פעטרושקא: (שטעהט=אויף זיך שרעקענדיג) נין... איך האב
געוואלט...

די מוטער: בלייב זיצען, פעטער! (לויט) קאשא!

קאשא: (קומט אריין).

די מוטער: טראג-אריין דאס עסען!.. מאמע, קום

אהער!..

די באבע: נין! נין!.. נישט עסען!.. דא איז שוין!..

אלע דריי: (זענען זיך ארום טיש).

קאראליק: די גאנצע צוויי מעג האב איך נישט אויפ-
געהערט צו טראכטען... א, עס איז געווען שרעקליך!.. איך האב
געגלויבט, אז זיי האבען דיר... איך האב זיי געשאלטען!..
דערצעהל-זשע, פעטער, ווי אזוי ביסטו ארום פון זייערע הענד!
פעטרושקא: (דוממף). זיי האבען מיר אזוי געהעצט...

איך בין מיר... בעסער פון אלץ וואלט איך וועלען געהן
שלאפען!..

קאראליק: ניין! דערצעהל-זשע נאך. איך בין אזוי
מישקאווע! מיר וועלען נאך דא א היבשע צייט צוזאמענבריינגען...
הער נאר, וואס פאר א וויינער דרויסען איז, א צפון-וויינער!.. נו,
און מיר וועלען זיך אזוי בשלום ארום דעם שבת-דיגען טיש...
ארום דעם שבת-דיגען טיש, ארום וועלכען עס זענען געזעסען
אלע דינע אבות, וועלכע מען האט אויך אזוי גערודפֿט, ווי אונז.
דאך בין איך זיך אלץ איצט מוחל, מיר זענען דאך איצט אלע
צוזאמען... אך, נאך! ווי פֿיהל איך מיר אזוי גליקליך, אזוי
רוהיג, צום ערשטען מאל נאך א לאנגער צייט...

די באבע: (האט זיך ווידער צוגעקוקט צום לעמפל). שוין
ליבט!.. איך וויל... ליבט... אויסלעשען!..

די מוטער: מאמע, וואס איז עפעס היינט מיט דיר!
לאז דאך אב!

קאראליק: היינט איז דער "יאָהר-צייט".

די מוטער: יא, יא, שוין דריי יאָהר!.. דריי יאָהר!..

קאראליק: (זיך ווישענדיג די אויגען) זעהסט מיר קינד, איצט,
בשעת איך זעה דאס ליכטעל, וואס מען האט אנגעצונדען צום
יאָהר-צייט פֿון דיין דערהרגעטען ווידען... ווערט מיר עפעס אזוי
פֿריקע אייפֿן הארצען!.. פֿאר דריי יאָהר... אין דעם זעלבן
אָבענד... היינט צו מיטאָג האָב איך שוין געמראכט, אז איבער
א יאָהר אין דער צייט וועלען אפשר שוין שטעהן צוויי יאָהר-
צייט-ליכטעלעך...

די מוטער: ווען עס איז דער יאָהר-צייט, דעמאלט
דארפסטו זאגען "קדיש" נאך איהם, זי מתפלל פֿאר איהם, קאראליק!
קאראליק: לאז מיר פֿרייהער מאכען קדיש...

די מוטער: זאג פֿרייהער קדיש נאכ'ן טאטען עליו השלום.
קאראליק: נאט!.. פֿאר דריי יאָהר צוריק האָבען זיי
איהם געהרגעט; ער איז געשטארבען א יוד. נאט דו האָסט נע-

זאגט: "לאָמיר בעשאַפען אַ מענשען לויט אונזער בילד, לויט אונזער
געשטאלט, אז ער זאל הערשען איבער די פֿיש פֿון ים און איבער
די עופות פֿון אונטער'ן הימעל, איבער אלע בהמות, איבער
דער גאנצער ערד און איבער אלע לעבעדיגע... דו האָסט אונז
געבענישט און געזאָגט: זייד פֿרוכטבאר און מעהרט אייך, ערפֿילט
די ערד, געוועלטיגט איבער איהר און הערשט איבער די פֿיש
פֿון ים און איבער די עופות פֿון אונטער'ן הימעל און איבער אלע
לעבעדיגע פֿון דער ערד!.. דאָס האָסטו געזאָגט!.. נאט! איצט
וועסטו די מענשען פֿערשולמען, וויל זיי ווילען נישט הערשען
איבער די פֿיש פֿון ים און איבער די עופות פֿון אונטער'ן הי-
מעל, נאך זיי ווילען, דאָס איינער זאל ווערען דעם אנדערענס
קנעכט, וויל זיי הרגענען און זאגען ליגען אין דיין נאָמען...
נעהם-צו זיין נשמה צו דיר... בעשייך די יודען פֿון שלעכטס...
געלויבט ביסטו, רבונז של עולם, וואָס דו האָסט מיר צוריקגעגע-
בען מיין קינד, וועלכען מיר האָבען שוין געהאלטען פֿאר טויט...
אַמין יאָמן!"

די מוטער: אָמן! (פֿויזע).

קאשא: (טראָגט אַרײַן די שליסלען. דרויסען הערט זיך אַ שטאַר-
קער וויינער).

קאראליק: מאך קדיש פעטער!

פעטרושקא: זאל איך?

די מוטער: ניין, ניין! ער נישט!.. מאך דו קאראליק.

קאראליק: איך פֿערשטעה דיר נישט!.. איך פֿערשטעה
אייך נישט!.. איהר זייט עפעס אזוי מאַדנע!.. פעטער פֿלעגט
שטענדיג מאַכען קדיש... שוין פֿון קינדעווייט אָן...

די מוטער: (רוהיג). דאָס איז אַמת!.. מאך קדיש,
פעטער!

פעטרושקא: (שטעהט-אויף, מורמעלט דעם קדיש, איז זעהר
אויפֿגערגעגט).

די אנדערע: (זאגען נאך דעם קדיש, שאַקלען מיט'ן קאָפּ).

פערטרושקא: ברוך אתה אדוני ... (פאלט אין זיין שמוהל אויפגערענט), איך קאן נישט! איך בין מיר! איך בין קראנק! .. מאכט מיר נישט משוגע! .. נישט משוגע! .. קאראליק: (נשתומם/דיג) דו קאנסט נישט? (ערנסט) שמערט נישט דעם קרוש (ער מורמעלט). ברוך אתה אדוני אלהינו. (מען הויפט אן פלוצלונג שטארק צו קלאפען אין די לאדען). קאראליק און די מוטער: (קוקען זיך אן דערשראקען. מען קלאפט פון נייעם, מען הערט שטימען. די טהיר רעכטס ווערט אויפגעריסען). קאשא: (בעווייזט זיך אויפן שוועל, נאך איהר א קאזא קעגן א טאטאן).

ניינטע סצענע.

די פריהערדיגע, קאשא, דער קאזאקענאטאמאן, אייניגע קאזאקען.

קאשא: סאלדאמען!
דער אמאמאן: דא איז דער יוד קאראליק?
קאראליק: (שטילערהייט) דאס בין איך.
דער אמאמאן: איך וויל זעהן דינע פאפירען.
קאראליק: וועלכע פאפירען?
דער אמאמאן: דיין פראוואזשיטעלסטווא, דאס דו מענסט דא וואוינען.
קאראליק: איך ... איך פאפירען? ..
דער אמאמאן: האסט נישט וואס צו רעדען! .. פערדרעה מיר קיין קאפ נישט! איך האב נאך גענוג צו מהון ...
קאראליק: איך פערשטעה נישט ... וואס וויל מען פון מיר?
דער אמאמאן: (בעווייזענדיג איהם א פאפיר) אט איז דער בעפעהל! .. דו ביסט דא איינגעשריבען אלס פרעמדער.
קאראליק: א פרעמדער ... איך ... איך?
דער אמאמאן: (שטרענג) לאז מיר אויסרעדען, יוד! דו ביסט א פרעמדער. דו האסט דא די גאנצע צייט געוואוינט אהן

אניערלויבעניש ... נאך די נעכטיגע אנגרוהען וואס זענען דא פארגעקומען, האט מען עס בעמערקט. דו האסט פאפירען? קאראליק: (הויפט) ניין.
דער אמאמאן: גוט. אויב אזוי מוסטו אוועק פון דאנען.
קאראליק: גוט. איך וועל געהן ...
דער אמאמאן: און דאס זאל די רגע געשעהן ...
קאראליק: די רגע? .. (שוואך) איצט איז שבת.
דער אמאמאן: נאך אהן תירוצים! אומעטום זאגען זיי עס אזוי היינט אבער ... פארווערטס!
קאראליק: איך וועל איינפאקען מינע זאכען.
דער אמאמאן: וועסט נאך נישט פאקען! .. דו קום מיט מיר ... דיין פרוי אויך ...
קאראליק: (שוואך) גוט, גוט! .. (צו פעטער). קום, מיין קינד! .. בעסער צוזאמען פערטרובען צו ווערען, איידער ...
דער אמאמאן: איך האב דאך געזאגט, אז דו אליין מיט דיין פרוי ...
קאראליק: יא, יא ... אבער מיין ווהן געהט אויך מיט ... ער געהערט צו אונז.
דער אמאמאן: (העפטיג) ניין, דיין ווהן בלייבט דא איך בער ... ער האט זיך נעכטען גע'שמד'ט!
קאראליק: (אנידערפאלענדיג אויף א שמוהל) האסטו ... זיך ... נעכטען ... גע'שמד'ט? .. (א פוייע) האסטו זיך נעכטען? .. (פלוצלונג דערלאנגט ער א ווילדען שפונג און חאפט א מעסער פון טיש). האסטו זיך נעכטען? ..
דער אמאמאן: (איהם חאפענדיג פאר'ן ארעם אין בעס). הער- אויף יוד, גענוג! .. קום תבך מיט, אדער איך זאל מיט געוואלד ...
קאראליק: ניין, נישט קיין געוואלד ... (צו זיין פרוי). דו האסט דאס געוואוסט? (זי שווייגט) האסטו אויף אזא אופן א פרעמדען דארט ביים שבת'דיגען טיש ...
דער אמאמאן: פארווערטס! מארש!

קאראליק: (ווי בעטענדיג). מעג איך צו איהם נאך עפעס

זאגן?

דער אמאמאן: אבער מאך עס אויף גיך.

קאראליק: (בשעת ער רעדט, הערט זיך דער אמאמאן איין

א ביסעל מיט מורא. אין דעם אוינגאנג פון טהור קאשא מיט אייניגע קא-

זאקען). איך האב געוואלט זאגן... איך האב געוואלט זאגן...

אז דו... אז דו... (ארויפאלענדיג אין א היסמערשען פעם)...

בעסער וואלטען זיי דיר געכמען פערשטיינגט, בעסער וואלט

דיין מח געלעגען אויפ'ן וועג און דו וועלסט וואלטען דך צוריסען!

בעסער וואלטען זיי דיר אויסגעריסען דו צונג, דו צונג, מיט

וועלכער דו האסט מחלל השם געווען! בעסער וואלטען דער-

שטיקט געווארען, בשעת דו ביסט געבוירען געווארען בשעת דו

ביסט ארויס פון דער מאמע'ס בויך! וואלטען בעסער געווארען

חסר-דעה, ווי אנ'אידיאט. ווי א משוגענער... בשעת דו האסט

קדוש געמאכט!... (נעהמט א גלאז און צוברעכט עס אויף שטיקלעך)

אזוי ווי דאס דאזיגע גלאז וועט שוין מעהר קיין מאל נישט גאנץ

ווערען אזוי פערשעלט איך דיר, אזוי רייס איך דך ארויס פון מיין

הארצען, פון נשמה, אזוי עקעלט עס מיר איצט פון דיר, אזוי

שפי איך אויף דיר!... דינע בינער זאלען זיך וואלגערן אין דער

ערד, ביז דו ווערסט וועלען זיי צופרעסען!... דו זאלסט ארום-

לויפען ווי א משוגענע חיה! דיין גאנץ לעבען זאלען דך מא-

טערן שרעקליכע דמיונות און נאכיאגען א מגפה!... פערשאל-

טען זאלען ווערען דינע קינדער און דינע קינדס-קינדער! דו

ביסט אהונד, א... א... (ער פאלט אנדער זיך ווערגענדיג פאר פעם).

דער אמאמאן: (א ביסעל דערשראקען) קום שוין!

קאראליק: יא, אוועקגעהן, אוועקגעהן! (טהוט זיך אן א

ראק) .. מיר געהען... קום, מיין ווייב!..

די מוטער: (צום אמאמאן) וואהן מווען מיר אוועק?

דער אמאמאן: איך ווייס נישט!

די מוטער: און דו אלטע פרוי? זאל זי דא פעהונגערט

ווערען?

דער אמאמאן: דיין ווהן בלייבט דאך דא איבער... קום

נאך ווייטער... דו צייט איר זעהר קורץ!..

קאראליק: יא, יא... דו צייט איר קורץ... דו צייט איר

קורץ...

אלע דריי: (געחן אָב. די טהור קלאפט זיך צו. דרויסען הערט

מען, ווי קאשא לאכט. דער שטורם וואיעט זעהר שטארק).

פעטרושקא: (געהט צו לאנגזאם צום פענסטער, האַרשט זיך

אויף).

צעהנטע סצענע.

די באַבע, פעטרושקא.

די באַבע: א שיען ליכט... (מאכט אַן ראָס לעכפעל).

אדוני! אדוני!

פעטרושקא: (ווילד) שטיל! שטיל! (פאלט אנדער אויף דער

באנק).

די באַבע: (לאכט) ליכט... שיען... איך... אויסלעשען...

(זי טונקט איין דעם פֿינגער אין עהל, דאָס ליכטעל לעשט זיך אויס).

פעטרושקא: (קוקט צו מיט אויסגעלאָצטע אויגען).

די באַבע: אויס ליכט!... אדוני!... אדוני!..

יודישע

טהעאטער ביבליאטעק.

עס זענען ארויס פון דרוק:

- (1) די געברידער לוריא י. נאָרדן פרייז 20 קאָפּ.
- (2) חנקע פינקע י. לאַטווינער „ 25
- (3) פל נדרי „ 20

- (4) די לעצטע חשמונאים י. ל. וואָהלמאן פרייז 20 קאָפּ.
- (5) יודישער קעניג ליר י. נאָרדן „ 26
- (6) שלמה גארגעל י. לאַטווינער „ 25
- (7) אימנע-מאיר צו די וואהלען מ. ווירקאוויטש „ 6

עס געפינען זיך אויפ'ן ראַנער פאָרגענדע טהעאטערשטיקע:

נאָט מענטש און טיפּעל 50 קאָפּ; משיח'ס צייטען שלום אש 35 קאָפּ
חאָשע'די יתומה, מירעלע אפרת, מעדעא, צווייטע און צושפּרעם
צו 30 קאָפּ.

אוריאל אַקאסא, אַסתרקה, אשה רעה, בית דוד, בלימעלע,
בר פּוכבא, דוד'ס פיערעלע, דאָרא, דער הוננער, הדסה די חלוצת,
הערצעלע מיוחס, זשידאָווקא, יהודית און אליפּורנוס, לא תחמוד,
מאָטאָן דער געלד גאט, מליץ יושר, משיח'ס צייטען (באַלדאָרעו)
עקידת יצחק, עתליהו, קאָקעטע דאָמען, שולמית, שפּאָנישע
אנקוויציאָן. צו 25 קאָפּ.

אהשורוש, באָבע מוט'ן אייניקעל, דאָקטאָר אלמאסאָרא,
דוד אין דער וויסמע, קוני לעמיל. צו 20 קאָפּ.
זשאָן און מאַדלענא, נאָכ'ן שמר'יק, צו 15 קאָפּ.
די פאמיליע צבי 12 קאָפּ.

הונגענאָמען, האַטלעט, האַלקא, פּויסט, צו 10 קאָפּ.

!!! גראַטער אויסוואַהל פֿון זשאַרגאָנישער ליטעראַטור !!!

— בוכהענדלער און אנגענטען ראבאט —

צו בעקומען אין דער בוכהאנדלונג:

Купижный маг. „ЯВНЛ“ Варшава, Дикая 13.